

Наталія Ю. Кирлик¹, Віталій М. Герзанич²

ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: АНАЛІЗ РИНКУ ТА КЛЮЧОВІ ГРАВЦІ

В статті здійснено аналіз ринку транспортно-логістичних послуг та визначення його ключових гравців. Доведено, що у сучасному світі транспортно-логістична система відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного переміщення товарів та послуг. Для країн, що мають стратегічне географічне розташування, така як Україна, важливість розвитку та оптимізації транспортно-логістичної системи набуває особливого значення.

В статті встановлено необхідність розвитку транзитних можливостей нашої держави на тлі активного становлення та розвитку ланцюгів постачань як в межах однієї країни, так і між різними країнами по всьому світу.

Проведено аналіз найбільших логістичних компаній України за виручкою у 2019 році. За результатами дослідження вартості світового товарного експорту можна зробити висновок і про зростання обсягу логістичних послуг. У 2022 році вартість експорту, за прогнозами, продовжила зростати на 13,8 відсотка порівняно з 2021 роком.

В той же час незважаючи на потужний потенціал та стратегічне географічне положення країни, існують проблеми з інфраструктурою, недостатня координація між різними галузями, а також нестабільність в політичному та економічному середовищі. Однак варто відзначити певний прогрес та ініціативи у розвитку логістичної галузі, такі як модернізація та підвищення конкурентоспроможності портів, розвиток інтермодальних та мультимодальних перевезень, а також запровадження нових технологій у логістичних процесах.

Ключові слова: транспортно-логістична система, логістика, транспортний потік, логістичні компанії, експорт, імпорт, торгівля, ланцюги поставок.

Рис. 1. Табл. 1. Лім. 8.

DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-269-26-35-39

Natalia Yu. Kyrlyk, Vitaly M. Herzanych

TRANSPORT AND LOGISTICS SYSTEM OF UKRAINE: MARKET ANALYSIS AND KEY PLAYERS

The article analyzes the market of transport and logistics services and identifies its key players. It has been proven that in the modern world, the transport and logistics system plays a key role in ensuring the efficient movement of goods and services. For countries with a strategic geographical location, such as Ukraine, the importance of development and optimization of the transport and logistics system is of particular importance.

The article establishes the need to develop the transit capabilities of our state against the background of the active formation and development of supply chains both within one country and between different countries around the world.

An analysis of the largest logistics companies of Ukraine by revenue in 2019 was carried out. According to the results of the study of the value of global commodity exports, it is possible to draw a conclusion about the growth of the volume of logistics services. In 2022, the value of exports is forecast to continue growing by 13.8 percent compared to 2021.

At the same time, despite the strong potential and strategic geographical location of the country, there are problems with infrastructure, insufficient coordination between different sectors, as well as instability in the political and economic environment. However, it is worth noting certain progress and initiatives in the development of the logistics industry, such as modernization and

¹ Uzhhorod National University. Ukraine.

² Uzhhorod National University. Ukraine.

increasing the competitiveness of ports, the development of intermodal and multimodal transportation, as well as the introduction of new technologies in logistics processes.

Keywords: *transport and logistics system, logistics, transport flow, logistics companies, export, import, trade, supply chains.*

Peer-reviewed, approved and placed: 16.11.2023.

Постановка проблеми. Транспортно-логістична галузь пов'язує всіх учасників ланцюжка поставок в єдине ціле, а тренд на глобалізацію кардинально змінив концентрацію виробництва по усьому світу.

Європейський Союз є найбільшим єдиним ринком Європи та має повноваження координувати інфраструктурні проекти в країнах-членах. Провідні транспортні галузі в Європейському Союзі створюють мільйони робочих місць і займають значну частку у ВВП.

У сучасному світі транспортно-логістична система відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного переміщення товарів та послуг. Для країн, що мають стратегічне географічне розташування, така як Україна, важливість розвитку та оптимізації цієї системи набуває особливого значення. У статті буде проведено аналіз транспортно-логістичного ринку України, розглянуті основні гравці на ньому, а також висвітлені виклики та можливості, що стоять перед цією галуззю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження присвячені аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку транспортно-логістичного обслуговування здійснювалося в роботах Б.Я.Керничного та С.В. Радинського [3], логістичного забезпечення міжнародного товароруку А.Л. Шевчук [5], місця України в системі Європейської логістики Л.Л. Калініченка, М.В.Кондратюка, Л.С. Багмута [2], та ін. Їх праці були присвячені дослідженню різних аспектам функціонування транспортно-логістичних систем.

Метою статті є дослідження та аналіз ринку транспортно-логістичних послуг та визначення його ключових гравців.

Основні результати дослідження. Прагнення України до вступу в Європейський Союз та участь її у світових економічних процесах обумовлює необхідність розвитку транзитних можливостей нашої держави.

Сфера логістики активно розвивається як в світі так і в Україні, забезпечуючи ланцюги постачань як в межах однієї країни, так і між різними країнами по всьому світу. Підтвердженням цьому є кількість зайнятих в сфері транспортування та логістики, що наведено в таблиці 1.

Аналізуючи дані Державної служби статистики України [4] зауважимо, що в 2021 році у секторі «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» в Україні було зайнято біля 961 тис осіб, що складає приблизно 6,2% від загальної кількості робочої сили. Такий показник є наближеним до даних наведених Європейським Союзом, де в транспортній галузі ЄС працює понад 11 млн. осіб, що становить понад 8% усього ринку праці [7].

Середньооблікова кількість штатних працівників за даними Державної служби статистики України у 2021 для сектору «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» складала 388,5 тис. чоловіків та 223 тис. жінок, виїняток становив підсектор «Поштова та кур'єрська

діяльність», де переважає частка жінок (53,7 тис. осіб) над чоловіками (10,4 тис. осіб) у середньообліковій кількості осіб [4].

Таблиця 1. Зайнятість населення за видами економічної діяльності (2017-2021 рр.), державна служба статистики [4]

Види економічної діяльності	2017	2018	2019	2020	2021
Усього зайнято	16156,4	16360,9	16578,3	15915,3	15610,0
Сільське, лісове та рибне господарство	2860,7	2937,6	3010,4	2721,2	2692,7
Промисловість	2440,6	2426,0	2461,5	2358,6	2313,2
Будівництво	644,3	665,3	699,0	664,4	690,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	3525,8	3654,7	3801,3	3648,7	3604,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	991,6	995,1	999,0	975,2	961,0
Тимчасове розміщування й організація харчування	276,3	283,0	304,0	285,4	285,2
Інформація та телекомунікації	274,1	280,3	289,2	283,7	289,0
Фінансова та страхова діяльність	215,9	214,0	211,6	212,5	210,6
Операції з нерухомим майном	252,3	259,4	259,7	251,2	248,2
Професійна, наукова та технічна діяльність	415,8	437,9	421,6	418,2	422,2
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	297,9	304,3	317,9	304,6	317,9
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	979,7	939,3	870,5	901,9	873,9
Освіта	1423,4	1416,5	1388,7	1394,9	1244,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1013,6	995,4	974,2	935,4	913,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	199,8	196,9	197,6	196,0	178,7
Інші види економічної діяльності	344,6	355,2	372,1	363,4	364,5

З загальної кількості працівників у секторі «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» 91,4% працівників працюють на підприємствах, а 8,6% у фізичних-осіб підприємців, що підкреслює, що багато послуг цього сектору здійснюють невеликі компанії, які здійснюють свою діяльність у статусі фізичних-осіб підприємців [4].

Експерти прогнозують збільшення вантажних перевезень на 60% до 2050 року, що призведе до ще більшого попиту на працівників у сфері логістики [7]. Наразі ринок праці у сфері логістичних послуг теж активно розвивається. На українському ринку логістичних послуг представлено провідні логістичні компанії Європи, які надають різні послуги, в т.ч.: міжнародні перевезення автомобільним транспортом, морські перевезення, авіаперевезення, послуги складської логістики, дистрибуцію, митно-брокерські послуги та інші. В табл. 2.

представлено найбільші логістичні компанії України за виручкою у 2019 році. У 2021 році вартість світового товарного експорту суттєво зросла - на 26,5% - після двох років падіння поспіль [8], відповідно можна зробити висновок і про зростання обсягу логістичних послуг.

Таблиця 2. Найбільші логістичні компанії України за виручкою у 2019 році (млн. грн), сформовано автором на підставі даних [6]

Назва логістичної компанії	Виручка, млн. грн	Країна походження	Рік заснування
KÜHNLE + NAGEL	1100	Швейцарія	1890
DSV LOGISTICS	900	Данія	1976
FM LOGISTICS УКРАЇНА	800	Франція	1967
RABEN	600	Нідерланди	1931
EKOL UKRAINE	550	Туреччина	1990
ZAMMLER	550	Україна	2007
PAKLINE LOGISTICS	500	Україна	2004
UVK	300	Україна	2001
ЛОГІСТИК-ПЛЮС	200	Україна	2008
DB SHENKER УКРАЇНА	200	Австрія	1872

Світовий експорт склав 22,3 трлн. дол. США, що на 3,3 трлн. дол. США вище за допандемічний показник, зафіксований двома роками раніше, у 2019 році [8]. У 2022 році вартість експорту, за прогнозами, продовжила зростати на 13,8 відсотка порівняно з 2021 роком, що представлено на рис.1. [8]. Тенденція зростання експорту, а відповідно і потреби в логістичних послугах буде продовжуватись, як це зауважили експерти [7].

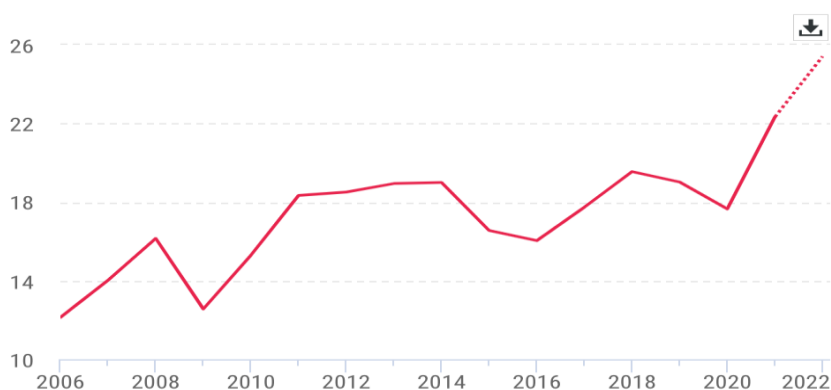

Рис. 1. Світовий експорт товарів (трлн. дол. США), сформовано автором на підставі даних [8]

Як бачимо сучасна ера розвитку світу, а також перехід до нового технологічного укладу характеризується зростанням інтенсивності руху товаропотоків та посиленням міжнародних зв'язків.

Висновки. В статті проведено аналіз транспортно-логістичної системи України, що виявив ряд ключових викликів, що стоять перед цією галуззю. Незважаючи на потужний потенціал та стратегічне географічне положення країни, існують проблеми з інфраструктурою, недостатня координація між різними галузями, а також нестабільність в політичному та економічному середовищі. Однак варто відзначити певний прогрес та ініціативи у розвитку логістичної галузі, такі як модернізація та підвищення конкурентоспроможності портів, розвиток інтермодальних та мультимодальних перевезень, а також запровадження нових технологій у логістичних процесах. Для подальшого розвитку та вдосконалення транспортно-логістичної системи України необхідна системна реформа, активна участь державних та приватних структур, а також співпраця з міжнародними партнерами.

1. Васильківський, Д. М., Яременко, О. Ф., & Мудра, Я. А. (2022). Логістика як механізм міжнародних економічних процесів. Український журнал прикладної економіки та техніки *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 98.
2. Калініченко, Л. Л., Кондратиук, М. В., & Багмут, Л. С. (2022). Місце України в системі Європейської логістики. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, (78-79), 7-14.
3. Керничний, Б. Я., & Радинський, С. В. (2021). Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку транспортно-логістичного обслуговування вітчизняних промислових підприємств. *Галицький економічний вісник*, 69(2), 83-94.
4. Статистичний щорічник України 2021. За ред. Вернер, І. - 2022. — Київ. — с.447
5. Шевчук, А. Л. (2022). Система логістичного забезпечення міжнародного товароруку. *Innovation and Sustainability*. № 2: 155–162.
6. Mintrans (2020) «Топ-10 найбільших логістичних компаній України». <https://mintrans.news/logistics/top-10-naybilshikh-logistichnikh-kompaniy-ukraini>
7. Randstad N.V. 2021. «HR trends in the logistics industry». <https://www.randstad.com/work-force-insights/talent-management/hr-trends-logistics-industry/>
8. United Nations. 2023. «Total merchandise trade». UNCTAD Handbook of Statistics 2022. https://hbs.unctad.org/total-merchandise-trade/#Ref_ZJVYPJEW

1. Vasylykivskiy, D. M., Yaremenko, O. F., & Mudra, Ya. A. (2022). Lohistyka yak mekhanizm mizhnarodnykh ekonomichnykh protsesiv. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 98.
2. Kalinichenko, L. L., Kondratiuk, M. V., & Bahmut, L. S. (2022). Mistse Ukrainy v systemi Yevropeiskoi lohistyky. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, (78-79), 7-14.
3. Kernychnyi, B. Ya., & Radynskiy, S. V. (2021). Analiz suchasnoho stanu ta tendentsii rozvytku transportno-lohistychnoho obsluhovuvannya vitchyznianskykh promyslovykh pidpriemstv. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 69(2), 83-94.
4. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy 2021. Za red. Verner, I. - 2022. — Kyiv. — с.447
5. Shevchuk, A. L. (2022). Systema lohistychnoho zabezpechennia mizhnarodnoho tovarorukhu. *Innovation and Sustainability*. № 2: 155–162.
6. Mintrans (2020) «Top-10 naibilshykh lohistychnykh kompanii Ukrainy». <https://mintrans.news/logistics/top-10-naybilshikh-logistichnikh-kompaniy-ukraini>
7. Randstad N.V. 2021. «HR trends in the logistics industry». <https://www.randstad.com/work-force-insights/talent-management/hr-trends-logistics-industry/>
8. United Nations. 2023. «Total merchandise trade». UNCTAD Handbook of Statistics 2022. https://hbs.unctad.org/total-merchandise-trade/#Ref_ZJVYPJEW